

JUSTITISMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 25. februar 2015
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Morten Holland Heide
Sagsnr.: 2015-0030-3060
Dok.: 1486704

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 425 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 5. februar 2015. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Mette Frederiksen

/

Christian Hesthaven

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 425 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Hvis man for et par år tilbage har fået en mentalerklæring, der viser, at man har en lav IQ, og man i dag ikke mener, den er retvisende, hvilke muligheder har man som almindelig borger for at få den rettet eller testet igen?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. I medfør af retsplejelovens § 808, stk. 1, skal der til brug for behandlingen af en straffesag tilvejebringes oplysninger om sigtedes personlige forhold, som må antages at have betydning for sagens afgørelse vedrørende straffastsættelse eller anden retsfølge end straf.

Det følger af retsplejelovens § 809, stk. 1, at sigtede skal mentalundersøges, når dette findes at være af betydning for sagens afgørelse. Hvis sigtede ikke udtrykkeligt samtykker i undersøgelsen, kan der kun ske mentalundersøgelse efter rettens kendelse. Mentalundersøgelse af sigtede, som er fængslede, kan endvidere kun ske efter rettens bestemmelse.

Det er anklagemyndigheden, der tager stilling til, om der skal fremsættes begæring om mentalundersøgelse, herunder tager stilling til en anmodning f.eks. fra sigtedes forsvarer om en mentalundersøgelse.

Anklagemyndighedens retningslinjer om iværksættelse af en mentalundersøgelse er beskrevet i Rigsadvokatens Meddelelse nr. 5/2007 om behandlingen af straffesager vedrørende psykisk afvigende kriminelle og personer omfattet af straffelovens § 70.

Det fremgår heraf bl.a., at det afhænger af en samlet vurdering af oplysningerne om sigtedes personlige forhold og den kriminalitet, som den pågældende er sigtet for, om der er grundlag for at iværksætte en mentalundersøgelse. I vurderingen indgår bl.a. det umiddelbare indtryk af sigtede under afhøringerne, sigtedes adfærd under en eventuel varetægtsfængsling, den aktuelle sag, eventuelle tidligere sager, oplysninger om sigtedes personlige forhold, som f.eks. kan være indhentet i forbindelse med en personundersøgelse i medfør af retsplejelovens § 808, og eventuelle oplysninger om tidligere psykiatrisk behandling eller sociale hjælpeforanstaltninger.

Der vil som udgangspunkt være grundlag for at udarbejde en mentalundersøgelse, hvis sigtede tidligere har modtaget psykiatrisk behandling, eller der i øvrigt kan være grund til at formode, at sigtede er sindssyg eller mentalt retarderet, jf. straffelovens § 16.

Der vil endvidere som udgangspunkt blive udarbejdet en mentalundersøgelse, når der i øvrigt, f.eks. på grund af den påsigtede kriminalitets art og/eller grovhed, er grund til at formode, at sigtedes mentale tilstand afviger fra det normale. Der bør normalt ske mentalundersøgelse, hvis sigtelsen drejer sig om drab eller drabsforsøg, grov vold (særligt i gentagelsestilfælde), grov voldtægt og voldtægt i gentagelsestilfælde, visse seksualforbrydelser og forsætlig brandstiftelse uden et økonomisk motiv.

En mentalundersøgelse iværksættes også i sager, hvor der kan være spørgsmål om forvaring, jf. straffelovens § 70.

Beslutningen om at iværksætte mentalundersøgelse beror altid på en konkret vurdering og kan således efter omstændighederne også træffes i andre tilfælde end de ovennævnte.

Hvis sigtede har været undergivet psykiatrisk behandling mv., kan en mentalundersøgelse eventuelt undgås ved, at der i stedet indhentes en udtalelse fra den pågældende institution.

2. På baggrund af mentalundersøgelsen udarbejdes en retspsykiatrisk erklæring (mentalerklæring). Den retspsykiatriske erklæring er en lægefaglige vurdering af sigtede, som indgår i rettens afgørelse af, om der i den konkrete straffesag er grundlag for at idømme anden foranstaltning end straf i medfør af straffelovens §§ 68-70, herunder bl.a. som følge af sindssygdом eller mental retardering.

Iværksættelse af en mentalundersøgelse over for en sigtet sker således på baggrund af en konkret vurdering (og i visse tilfælde efter rettens kendelse) i forbindelse med en verserende straffesag, og mentalundersøgelsen har til formål at bidrage til straffesagens oplysning i relation til sanktionsvalget, hvis den sigtede findes skyldig.

Det ligger ikke inden for rammerne af retsplejelovens regler at iværksætte fornyet mentalundersøgelse af den pågældende, hvis ovennævnte formål med mentalerklæringen ikke er opfyldt, herunder hvis der ikke er tale om oplysninger til brug for en verserende straffesag.”